

Anmälan till JO

I en anmälan till JO begärde Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundet (MHTF), genom ordföranden AA, att JO skulle utreda misstankarna om kommuners brott mot kommunallagens jävsregler. Anmälan och en därtill fogad handling innehöll uppgifter om sammanslagning av drifts- och tillsynsansvar på nämnd- och/eller förvaltningsnivå i ett stort antal kommuner.

JO:s granskning avser i första hand en kontroll av att myndigheter och deras befattningshavare i sin verksamhet följer lagar och andra författningar samt i övrigt fullgör sina åligganden. Granskningen är av rättslig art och avser främst tillämpningen av gällande förfaranderegler. Kommunfullmäktige står inte under JO:s tillsyn. Vidare gäller att JO vid tillsyn över kommunala myndigheter skall beakta de former i vilka den kommunala självstyrelsen utövas.

Enligt 6 kap. 25 § 3 kommunallagen (1991:900) är en förtroendevald eller en anställd hos kommunen eller landstinget jävig om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som han själv är knuten till. Regeln, som trädde i kraft den 1 september 2003, innebär att jäv föreligger om drift av och tillsyn över kommunal verksamhet utövas av samma nämnd eller av samma personer inom förvaltningen. I förarbetena till bestämmelsen anfördes att en tydlig jävsregel skulle bidra till att kommunerna etablerade en nämndorganisation som inte strider mot kommunallagens regler. Vidare betonades att den kommunala förvaltningen även fortsättningsvis skulle organiseras med utgångspunkt i lokala förutsättningar och behov men att bestämmelsen tydliggör det olämpliga i att samma person hanterar både drifts- och tillsynsfrågor (se prop. 2002/03:54 s. 16 f).

Inför regelns ikraftträdande informerade Svenska kommunförbundet den 6 augusti 2003 kommunerna om att regeln medför hinder mot en kommunal förvaltning där samma anställda hanterar både drift av och tillsyn över en verksamhet. Förbundet anförde att kommuner som har sammanslagen teknisk förvaltning och miljöförvaltning därför måste hålla den del av förvaltningen som arbetar med tillsyn åtskild från den del av förvaltningen som arbetar med tekniska verksamheter samt att den som är förvaltningschef inte kan ha ansvar för både drift och tillsyn (Cirkulär 2003:63).

En sammanslagen förvaltning strider således inte i sig mot kommunallagens regler. Fråga om jäv uppkommer först när samma personer, eller samma nämnd, hanterar både drifts- och tillsynsfrågor.

Att klarlägga hur de i anmälan omnämnda kommunerna organiserat sin verksamhet i de nu aktuella frågorna är ett resurskrävande arbete som mindre väl lämpar sig för JO i egenskap av extraordinärt tillsynsorgan. Jag inleder därför ingen utredning med anledning av AA:s anmälan. Jag kommer emellertid att i min fortsatta tillsyn över kommunerna, såväl vid hantering av enskilda klagomål som i inspektionsverksamheten, särskilt uppmärksamma eventuella jävsfrågor.

Kopia av detta beslut samt övriga handlingar i ärendet översänds för kännedom till Svenska kommunförbundet och till de kommuner som berörs av anmälan.

Beslut

Jag kommer inte att utreda anmälan.